

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 14 czerwca 2023 r.,
sprawy **A. K.**,
dotyczącej wyroku łącznego,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie
z dnia 17 listopada 2022 r., sygn. akt XI Ka 914/22,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Chełmie
z dnia 21 czerwca 2022 r., sygn. akt VII K 250/21,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu skazanego A.K. – adw. E.M. (Kancelaria Adwokacka w L.) kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote i osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem opłaty za sporządzenie i wniesienie kasacji;**
- 3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i wydatkami tego postępowania obciążyć Skarb Państwa.**

(P.B.)

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Chełmie wyrokiem łącznym z dnia 21 czerwca 2022 r., sygn. akt VII K 250/21:

1. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wobec A.K. wyrokami opisanymi w punkcie 1. (sygn. akt II K 5/19 Sądu Rejonowego w Przemyślu – kary pozbawienia wolności orzeczone w pkt. I i III wyroku łącznego), w punkcie 2. (sygn. akt IX K 358/17 Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie) i w punkcie 3. (sygn. akt VII K 313/20 Sądu Rejonowego w Chełmie) i jako karę łączną wymierzył mu karę 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. orzekł, iż w pozostałym zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym wyroki łączone podlegają odrębnemu wykonaniu;
3. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okres dotychczas odbytej kary pozbawienia wolności ze sprawy sygn. akt II K 5/19;
4. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od zapłaty kosztów sądowych w postaci wydatków w całości.

Z orzeczeniem tym nie zgodził się skazany A.K., który w osobistej apelacji wniósł o obniżenie wymierzonej mu kary łącznej pozbawienia wolności o 2 lata.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 17 listopada 2022 r., sygn. akt XI Ka 914/22 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, rozstrzygając jednocześnie w przedmiocie kosztów procesu.

Kasację od tego wyroku wywiódł obrońca skazanego A.K., który orzeczeniu temu zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa karnego materialnego mogące mieć istotny wpływ na jego treść, tj. art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., przez brak zmiany wymierzonej kary łącznej polegającej na wymierzeniu kary łącznej w górnych granicach możliwości jej wymierzenia, pomimo istnienia szczególnych okoliczności dotyczących osoby skazanego mających zasadniczy wpływ na wymiar kary łącznej, takich jak jego stan zdrowia, który wskazuje, że długotrwałe przebywanie skazanego w zakładzie karnym nie spełni celów kary, a to z kolei przemawia za zastosowaniem wobec skazanego zasady pełnej absorpcji. W konsekwencji obrońca skazanego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Kasacja zawierała również wniosek o zwolnienie skazanego od ponoszenia opłaty i przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu według norm przepisanych, zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie SK 66/19 oświadczając, że koszty te nie zostały zapłacone ani w całości ani w części.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację wniosł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k., znajdując się wręcz na granicy dopuszczalności.

Na wstępie godzi się przypomnieć, że z treści art. 523 k.p.k., określającego podstawy kasacji, wynika jednoznacznie, że ten nadzwyczajny środek zaskarżenia nie może być wniesiony przez stronę wyłącznie z powodu niewspółmierności kary. W orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie wskazuje się, że nie jest dopuszczalne omijanie tego zakazu przez formułowanie w kasacji zarzutu obrazy art. 86 § 1 k.k., gdyż zarzut, który dotyczy wymierzenia kary nieodpowiadającej dyrektywom sądowego wymiaru kary łącznej, jest w istocie zarzutem co do istnienia uchybień z art. 438 pkt 4 k.p.k., nie zaś obrazy przepisów prawa materialnego, a więc jest niedopuszczalny w postępowaniu kasacyjnym (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 7 października 2002 r., II KK 270/02, LEX nr 55547; postanowienie SN z dnia 31 maja 2007 r., IV KK 163/07, OSNwSK 2007, nr 1, poz. 1202).

Analiza treści kasacji wniesionej na rzecz skazanego A.K. prowadzi do wniosku, że podniesiony w niej zarzut naruszenia art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. stanowi próbę obejścia art. 523 k.p.k. Sprowadza się bowiem w zasadzie do polemiki z wysokością kary łącznej wymierzonej skazanemu i faktu nieprzyjęcia przez sąd odwoławczy, rozpoznający apelację skazanego, zasady pełnej absorpcji przy wymiarze tejże kary łącznej. Przywołany przepis art. 433 § 2 k.p.k. ma na celu wyłącznie nadanie kasacji pozorów dopuszczalności i skierowania przeciwko orzeczeniu drugoinstancyjnemu. Kasator zdaje się sugerować, że kontrola odwoławcza Sądu Okręgowego w Lublinie rozpoznającego apelację skazanego miała charakter nierzetelny. Tymczasem o tego rodzaju uchybieniu stanowiącym

inne rażące naruszenie prawa o istotnym wpływie na treść orzeczenia w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k. można byłoby mówić jedynie wówczas, gdyby kontrola ta była jedynie iluzoryczna, ogólnikowa, schematyczna i nie ustosunkowująca się *in concreto* do istoty zarzutów (zob. postanowienie SN z dnia 9 czerwca 2020 r., IV KK 121/20, LEX nr 3224992). Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi jednak do wniosku, że sąd *ad quem* szczegółowo wyjaśnił motywy akceptacji przyjęcia przez sąd pierwszej instancji zasady asperacji przy wymiarze skazanemu kary łącznej. Co więcej, odniósł się również do podnoszonego w apelacji i eksponowanego w kasacji stanu zdrowia skazanego wskazując, dlaczego okoliczność ta w realiach niniejszej sprawy nie może przesądzać o obniżeniu kary łącznej. Argumenty skarżącego nie mogą więc doprowadzić do skutecznego podważenia zapadłego rozstrzygnięcia na etapie kasacyjnym, albowiem wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w zwykłym środku odwoławczym zostały rozważone w sposób spełniający standardy określone w art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Kwestie dotyczące dopuszczalności odbywania kary pozbawienia wolności z uwagi na stan zdrowia skazanego czy też możliwości skutecznego leczenia w warunkach izolacji winny być przedmiotem ew. wniosków na etapie postępowania wykonawczego.

W związku z tym, że kasacja w imieniu skazanego A.K. została sporządzona i wniesiona przez obrońcę z urzędu, Sąd Najwyższy, z tytułu dokonania tych czynności, zasądził na rzecz adw. E.M. opłatę w kwocie 442,80 zł, w tym 23% VAT. Rozstrzygnięcie w tym przedmiocie wydano na podstawie § 2, § 3, § 4 ust. 1 i 3, § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U. 2019, poz. 18 z późn. zm.). Wskazane przepisy nadal obowiązują i nie zostały uchylone, w szczególności skutek wydania stosownego rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny. Dotyczy to m.in. powołanego przez skarżącego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r., sygn. SK 66/19, który zapadł na gruncie nieobowiązującego już rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz.

1801). Należy zauważyć, że w zakresie pomocy prawnej udzielanej z urzędu w postępowaniu karnym obowiązuje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2020 r. w sprawie sposobu zapewnienia oskarżonemu korzystania z pomocy obrońcy z urzędu (Dz.U. z 2020 r., poz. 1681). Zgodnie z zawartymi w nim uregulowaniami, prezes właściwego sądu ustala listę obrońców, która składa się z dwóch części. Część A obejmuje adwokatów i radców prawnych uprawnionych do obrony w postępowaniu karnym według przepisów o ustroju adwokatury oraz ustawy o radcach prawnych, mających siedzibę zawodową na obszarze właściwości danego sądu, deklarujących gotowość udzielania oskarżonemu pomocy prawnej z urzędu. Z kolei część B obejmuje pozostałych adwokatów i radców prawnych uprawnionych do obrony w postępowaniu karnym według przepisów o ustroju adwokatury i ustawy o radcach prawnych, mających siedzibę zawodową na obszarze właściwości danego sądu. Z § 9 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia wynika, że prezes sądu, sąd lub referendarz sądowy wyznacza obrońcę z urzędu spośród adwokatów i radców prawnych ujętych w części A listy obrońców, a dopiero w razie niemożności sięga po tych wskazanych w części B. Skoro zatem obrona z urzędu świadczona jest m.in. przez adwokatów, którzy *de facto* wyrazili taką gotowość, to nie sposób uznać, że niższe opłaty niż w przypadku obrony z wyboru automatycznie powodują naruszenie zasad konstytucyjnych, w tym równości wobec prawa. Co do zasady osoba podejmująca się obrony z urzędu czyni to z pełną świadomością reguł, na jakich będzie ona udzielana, w tym w zakresie możliwego uzyskania z tego tytułu wynagrodzenia. Niewątpliwie obowiązujące przepisy dotyczące opłat za czynności adwokatów i radców prawnych wymagają interwencji ustawodawcy, w szczególności z uwagi na kolejne orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Niemniej jednak do tego czasu, względnie uchylenia konkretnych przepisów będących podstawą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie przez Trybunał Konstytucyjny, w ocenie Sądu Najwyższego w niniejszym składzie, brak jest podstaw do ich pomijania i stosowania w zakresie nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu stawek określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 z późn. zm.).

Jednocześnie z uwagi na sytuację materialną i osobistą skazanego, kierując się treścią 624 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy zwolnił go od kosztów sądowych za postępowanie kasacyjne, a wydatkami tego postępowania obciążył Skarb Państwa.

(P.B.)

[ł.n]